
NOTAT | DEN 26.04.1999

KLAGE OVER NATURGAS FYNS LEVERINGSBETINGELSER

Indledning

Revninge Andelsenergiselskab amba (RAE) har ved skrivelse af 3. februar 1999 klaget til Gas-og Varmeprisudvalget over Naturgas Fyns leveringsbetingelser. Konkret er der tale om, at Naturgas Fyn siden 1996 har krævet 65.000 kr. som sikkerhedsstillelse for betaling af fremtidigt gaskøb. Naturgas Fyn har endvidere siden 1998 faktureret RAE ugentligt for forbrug af naturgas.

Beslutning

Det meddeles RAE og Naturgas Fyn, at det ikke er urimeligt, jf. varmforsyningslovens § 21, stk.5, at Naturgas Fyn sikrer sig betaling for levering til RAE ved at kræve et depositum på 65.000 kr., når der er tale om ugentlig afregning.

Endvidere meddeles det RAE og Naturgas Fyn, at indførelsen af en længere afregningsperiode over for RAE, eksempelvis på 1 måned, ikke forekommer urimelig, jf. varmforsyningslovens § 21, stk.5, men at det herved heller ikke ville være urimeligt at forøge depositumkravet svarende til Naturgas Fyns maksimale risiko herved.

Endelig meddeles det RAE og Naturgas Fyn, at Gas- og Varmeprisudvalget vil tage Naturgas Fyns betalingsvilkår og krav om depositum op til fornyet overvejelse efter 1 år.

Begrundelse

RAE har ved skrivelse af 3. februar 1999 fremsendt en klage over Naturgas Fyns leveringsbetingelser. I 1996 var RAE i økonomisk krise og Naturgas Fyn har siden krævet 65.000 kr. som sikkerhedsstillelse for betaling af fremtidigt gaskøb. Naturgas Fyn har i 1998 afvist en anmodning fra RAE om tilbagebetaling af det indbetalte depositum. RAE har endvidere i oktober 1998 konstateret, at Naturgas Fyn er begyndt at fakturere selskabet ugentligt for forbrug af naturgas. Dette forhindrer efter RAE's opfattelse anvendelsen af betalingservice og umuliggør en regnskabs-og revisionsmæssig forsvarlig kontrol- og godkendelsesprocedure for fakturaer.

Naturgas Fyn har i skrivelse af 19. februar 1999 bemærket, at RAE i 1996 var i betydelig økonomisk krise, hvilket bl.a. medførte en restance til Naturgas Fyn pr. 1. december 1996 på ca. 310.000 kr. Til sikkerhed for Natur-

SEKRETARIATET FOR
ENERGITILSYNET

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5400
post@energitilsynet.dk
www.energitilsynet.dk

gas Fyns tilgodehavende havde Kerteminde kommune stillet en garanti på 211.511 kr. Kommunen meddelte i november 1996, at den ikke ville garantere for yderligere betalinger. Under et møde i december 1996 mellem Kerteminde kommune, RAE og Naturgas Fyn blev der bl.a. opnået enighed om, at sikkerhedsstillelsen skulle begrænses til 65.000 kr., og at gasafregningen skulle finde sted ugentligt.

Naturgas Fyn har endvidere henvist til, at RAE's restance først blev endeligt indfriet i februar 1998, at RAE i de seneste 5 foreliggende regnskaber har udvist et negativt driftsresultat, og at RAE fortsat ikke har indgået endelige aftaler og gennemført omkostningskrævende ændringer af driftsformen, som kan sikre den fremtidige driftsøkonomi.

Gas-og Varmeprisudvalget administrerer bestemmelserne i varmforsyningsloven og kan i medfør af lovens § 21, stk. 5 gribe ind overfor priser eller andre betingelser, som udvalget finder urimelige.

Centralt i nærværende klagesag er dels rimeligheden af kravet om sikkerhedsstillelse, dels rimeligheden af længden af afregningsperioden overfor RAE.

Elprisudvalget, Kommunernes landsforening og Danske Elværkers Forening har i 1982 udarbejdet retningslinier for inddrivelse af restancer i forbindelse med levering af elektricitet. På varmeområdet har Gas-og Varmeprisudvalget efter yderligere drøftelser med organisationerne i 1982 taget de af organisationerne udarbejdede nye retningslinier for forsyningspligtsvirksomheders restanceinddrivelse til efterretning. Gas-og Varmeprisudvalget knyttede dog yderligere bemærkninger og anbefalinger til det forslag, som Elprisudvalget havde tiltrådt. Dette indebærer eksempelvis, at der ikke kan der ikke lukkes for varmen for at få en forbruger til at betale en restance. Restancen må bringes ud af verden på anden måde, f.eks. ved en afdragsordning eller som sidste udvej ved en inkasso-sag.

Reglerne anerkender varmeleverandørens ret til at sikre sig betaling for den fortsatte forsyning, f.eks. ved sikkerhedsstillelse, og her er den sidste udvej stadig lukning, såfremt der ikke kan stilles sikkerhed for betaling af disse forsyninger.

Gas-og Varmeprisudvalget lagde ved den lejlighed vægt på, at varmforsyningsselskaberne følger en rimelig praksis på disse områder, og at der nøje informeres om, hvilke ordninger der kan træffes, om eventuelle gebyrer mv., samt om de mulige følger af, at ordninger ikke holdes. Ligeledes forudsættes det, at der benyttes en hensynsfuld fremgangsmåde ved fastsættelse af betalingsfrister, udsendelse af "rykkere" m.v. Udvalget har præciseret, at reglerne udtrykker et minimum, og at det står selskaberne frit for at gå videre. Der er gjort opmærksom på, at forbrugerombudsmanden over for nogle forsyningselskaber har anbefalet, at betalingsfrister sættes således, at den indeholder et månedsskifte.

Udvalgets afgørelse betyder ikke, at udvalget i sin sagsbehandling er bundet af disse retningslinier. Udvalgets bedømmelse må afhænge af den konkrete sag.

Naturgas Fyn har til Gas-og Varmeprisudvalget fremsendt en rapport fra maj 1996 om de tekniske og økonomiske muligheder for at videreføre biogasanlægget i RAE udarbejdet af Naturgas Fyn og Bioscan.

RAE anvender to slags brændsel, nemlig biobrændsel og naturgas. Beregningerne viste, at der ved en videreførelse af det nuværende biogasanlæg ikke kunne opnås økonomisk rentabilitet. Rapporten konkluderer, at en omlægning af driften som indebærer, at procestemperaturen i biogasanlægget hæves, kan give grundlag for en robust og rentabel driftsøkonomi incl. afdrag og forrentning af eksisterende og nye lån.

Gas-og Varmeprisudvalget skal i den aktuelle sag lægge til grund, at RAE fortsat ikke har nogen rentabel drift, idet årsresultaterne efter afskrivning og finansieringsomkostninger i de sidste fem regnskabsår har været negative. RAE har endvidere ikke i de sidste fem regnskabsår gennemført ændringer af driftsformen, der kan sikre en mere effektiv og lønsom drift fremover. Der må være en vis begrundet tvivl om RAE's evne til at overleve som et selvstændigt selskab på længere sigt, navnlig dersom RAE ikke aktivt virker for eller evner at opnå en mere effektiv drift.

På den baggrund forekommer det ikke urimeligt, at Naturgas Fyn som betingelse for fortsat levering af gas til RAE stiller krav om sikkerhedsstillelse i form af et depositum. At Naturgas Fyn i den konkrete situation kræver sikkerhedsstillelse er også i overensstemmelse med de ovenfor nævnte retningslinier for inddragelse af restancer m.v.

Konkurrenceankenævnet har desuden i en sag mellem Svendborg Værft og Sydfyns Elforsyning (j.nr. 98.53.255 Svendborg Værft af 1997 A/S contra Elprisudvalget) meddelt, at et leveringsvilkår, hvorefter elleverandøren kan forlange depositum, når der er risiko for, at forbrugeren kommer i restance, ikke kan anses for urimeligt. Sydfyns Elforsyning havde stillet krav til Svendborg Værft af 1997 A/S om sikkerhedsstillelse for løbende elforbrug.

Størrelsen af depositum kan eksempelvis sammenholdes med RAE's gasaftag for januar 1998, der svarer til ca. 80.000 kr./md.¹. Depositum kan også sammenholdes med RAE's egenkapital pr. 30. juni 1998 på ca. 3,6 mio. kr. Ved disse sammenligninger forekommer et depositum på 65.000 kr. ikke urimeligt, når der foretages ugentlig afregning.

Naturgas Fyn har anført, at der er en sammenhæng mellem niveauet for sikkerhedsstillelsen og længden af afregningsperioden. Selskabet har oplyst, at RAE ved at acceptere en ugentlig afregning undgik at skulle stille den sædvanlige sikkerhed for to måneders forbrug, der kan anslås til ca. 245.000 kr.

Det må vurderes, at ordningen med ugentlig afregning virker administrativt belastende for RAE, og dette forhold er også af RAE omtalt som det ele-

ment i aftalen mellem Naturgas Fyn og RAE, der administrativt volder RAE problemer.

Med henvisning til, at RAE i vinterperioden 1998-1999 med en ugentlig afregning typisk har indbetalt en uge for sent i forhold til forfaldsdato, forekommer det sandsynligt, at RAE ville kunne overholde månedlige betalingsfrister. Der skal endvidere henvises til, at Gas-og Varmeprisudvalget i forbindelse med udarbejdelsen af retningslinierne for forsyningsvirksomhedernes restanceinddrivelse gjorde opmærksom på, at forbrugerombudsmanden over for nogle forsyningselskaber har anbefalet, at betalingsfrister særlig med henblik på private kunders forhold bør sættes således, at de indeholder et månedsskifte.

Med de frister, der er gældende for inddrivelse af restancer, vil Naturgas Fyn ved månedlig afregning få en risiko på maksimalt to måneders gasforbrug svarende til gennemsnitligt 150.000-200.000 kr. Med en månedsvise afregning vil det ikke være urimeligt, om depositumkravet blev sat op her til. Det må imidlertid være op til RAE, om man ønsker en sådan ordning.

Naturgas Fyns krav til RAE's depositum og betalingsfrist skal dog samtidig rimeligvis revurderes i takt med, at driften hos RAE eventuelt bliver mere efficient. Det forekommer ikke urimeligt, at Gas-og Varmeprisudvalget efter 1 år vurderer Naturgas Fyns leveringsbetingelser på ny. Denne periode har en sådan længde, at den giver RAE mulighed for at iværksætte effektiviserings tiltag, der kan gøre driften mere lønsom. Samtidig vil periode-længden være i overensstemmelse med udvalgets sædvanlige praksis i sager vedrørende depositum, hvorefter udvalget anbefaler, at et af en forsyningsvirksomhed stillet krav om depositum af forsyningsvirksomheden tages op til fornyet overvejelse, såfremt regninger igennem et år er betalt rettidigt.

Sagsfremstilling

Revninge Andelsenergiselskab amba (RAE) har ved skrivelse af 3. februar 1999 fremsendt en klage til Gas- og Varmeprisudvalget over Naturgas Fyns leveringsbetingelser. RAE er af den opfattelse, at Naturgas Fyn pålægger RAE urimelige leveringsbetingelser med hensyn til intervaller for afregning og betalingsfrister i forhold til Naturgas Fyns sædvanlige betingelser for erhvervs-kunder. Der er tale om, at Naturgas Fyn siden 1996 har krævet 65.000 kr. i depositum som sikkerhedsstillelse for betaling af fremtidig gasleverancer. Endvidere har Naturgas Fyn siden 1998 faktureret RAE ugentligt for forbrug af naturgas.

Naturgas Fyn har ved skrivelse af 19. februar 1999 fremsendt bemærkninger til klagen. Bemærkningerne var endvidere vedlagt en rapport udarbejdet i 1996 af Naturgas Fyn og Bioscan om de tekniske og økonomiske muligheder for at videreføre RAE.

Endelig har RAE ved skrivelse af 4. marts 1999 fremsendt bemærkninger til Naturgas Fyns skrivelse af 19. februar 1999.

Det fremgår, at RAE var i økonomisk krise i 1996, hvilket bl.a. medførte en restance til Naturgas Fyn pr. 1. december 1996 på ca. 310.000 kr. Til sikkerhed for dette beløb stillede Kerteminde kommune en betalingsgaranti på 211.511 kr. I november 1996 meddelte kommunen, at den ikke ville garantere for yderligere betalinger af nogen art. Det blev et møde i december 1996 mellem RAE, Naturgas Fyn og Kerteminde kommune og efterfølgende korrespondance mellem parterne opnået enighed om, at gasleverancerne til RAE kunne fortsætte forudsat, at RAE's sikkerhedsstillelse blev begrænset til et depositum på 65.000 kr., at afregning som følge af den begrænsede sikkerhedsstillelse skulle finde sted ugentligt, at den af kommunen stillede garanti skulle udbetales til nedbringelse af den opståede restance og at Naturgas Fyn ville afvente oplæg på afvikling af den resterende restance.

Naturgas Fyn har til Gas-og Varmeprisudvalget fremsendt en rapport fra maj 1996 om de tekniske og økonomiske muligheder for at videreføre biogasanlægget i RAE udarbejdet af Naturgas Fyn og Bioscan.

RAE anvender to slags brændsel, nemlig biobrændsel, der er det primære brændsel, og naturgas, der er det sekundære brændsel. Beregningerne viste, at der ved en videreførelse af biogasanlægget ikke kunne opnås økonomisk rentabilitet. Rapporten konkluderer, at en omlægning af driften kan give grundlag for en robust og rentabel driftsøkonomi incl. afdrag og forrentning af eksisterende og nye lån.

Foranlediget af en række klager over elselskabers fremgangsmåder ved inddrivelse af restancer udsendte monopoltilsynet i 1981 en pressemeddelelse om lukning fjernvarme, el m.v. ved restancer, hvoraf fremgik, at en restance ikke i sig selv burde kunne begrunde en afbrydelse af leverancer. Det blev fremhævet, at der var tale om områder med forsyningsmonopoler, og at retsstillingen på dette område derfor måtte svare til den, der var gældende på andre monopolområder, nemlig at en forhandler ikke på grundlag af en restance kan nægte yderligere leverancer, men at forhandleren altid må være berettiget til at kræve kontant betaling for fremtidige leverancer. På det foreliggende område kunne f.eks. også stilles krav om depositum eller bankgaranti.

Organisationerne, herunder Danske Elværkers forening og Kommunernes Landsforening, anførte i den forbindelse, at det kunne være ønskeligt med nærmere retningslinier for forsyningsvirksomhedernes restanceinddrivelse.

Elprisudvalget, Kommunernes landsforening og Danske Elværkers Forening har i 1982 udarbejdet retningslinier for inddrivelse af restancer i forbindelse med levering af elektricitet. Elprisudvalget fandt, at retningslinierne i sin helhed gav et rimeligt betalingssystem med nogenlunde enkle og klare regler, hvor forbrugeren på de enkelte led i rykkerproceduren orienteres om, hvilke konsekvenser en fortsat manglende betaling vil indebære og hvilke muligheder, der er for at afvikle en restance.

Konkret vedrørende depositumstillelse fremgår af retningslinierne bl.a., at når en betalingsfrist er overskredet eller en betalingsordning er overskredet,

meddeles forbrugeren, at sagen overgår til inkasso medmindre der stilles sikkerhed for betaling af fremtidigt forbrug ved bankgaranti, kautionsforsikring, depositum eller anden tilfredsstillende garanti eller der oprettes en betalingsordning medmindre en inkassomeddelelse er udsendt, fordi en tidligere indgået betalingsordning er blevet misligholdt. Det anses for rimeligt, at forsyningsvirksomheden kræver en restance afviklet i løbet af 3 måneder, og at forbrugeren sideløbende med afdragene betaler eventuelle regninger rettidigt.

Det fremgår endvidere, at betalingsfristen, dvs. tidsrummet fra fakturadatoen til betalingsdatoen, skal være mindst 14 dage.

På varmeområdet har Gas-og Varmeprisudvalget efter yderligere drøftelser med organisationerne i 1982 taget de af organisationerne udarbejdede nye retningslinier for forsyningspligtsvirksomheders restanceinddrivelse til efterretning. På varmeområdet har der været samme problemer som inden for elforsyningen, f.eks. har også varmekunder været udsat for, at leverandøren har lukket eller har truet med at afbryde for varmen på grund af manglende betaling.

Gas-og Varmeprisudvalget knyttede dog bemærkninger og anbefalinger til det forslag, som Elprisudvalget havde tiltrådt. Gas-og Varmeprisudvalget gjorde bl.a. opmærksom på, at forbrugerombudsmanden over for nogle forsyningselskaber med særlig henblik på private kunders forhold har anbefalet, at betalingsfristen sættes således, at den indeholder et månedsskifte.

Reglerne anerkender varmeleverandørens ret til at sikre sig betaling for den fortsatte forsyning, f.eks. ved sikkerhedsstillelse, og her er den sidste udvej stadig lukning, såfremt der ikke kan stilles sikkerhed for betaling af disse forsyninger.

Gas-og Varmeprisudvalget lagde ved den lejlighed vægt på, at varmforsyningselskaberne følger en rimelig praksis på disse områder, og at der nøje informeres om, hvilke ordninger der kan træffes, om eventuelle gebyrer mv., samt om de mulige følger af, at ordninger ikke holdes. Ligeledes blev det forudsat, at der benyttes en hensynsfuld fremgangsmåde ved fastsættelse af betalingsfrister, udsendelse af "rykkere" m.v. Udvalgets afgørelse indebærer ikke, at udvalget i sin sagsbehandling er bundet af disse retningslinier. Udvalgets bedømmelse må afhænge af den konkrete sag. Det er således tænkeligt, at en af en varmforsyning udvist fremgangsmåde i det konkrete tilfælde kan være urimelig, uanset at den formelt har været i overensstemmelse med de udarbejdede vejledende retningslinier.

Konkurrenceankenævnet har i en sag mellem Svendborg Værft og Sydfyns Elforsyning (j.nr. 98.53.255 Svendborg Værft af 1997 A/S contra Elprisudvalget) meddelt, at et leveringsvilkår, hvorefter elleverandøren kan forlange depositum, når der er risiko for, at forbrugeren kommer i restance, ikke kan anses for urimeligt. Sydfyns Elforsyning havde stillet krav til Svendborg Værft af 1997 A/S om sikkerhedsstillelse for løbende elforbrug.

Elprisudvalget bemærkede i sin afgørelsesskrivelse af 15. januar 1998, at den lave aktiekapital, sammenholdt med det lave aktivitetsniveau på Svendborg Værft og virksomhedens karakter ikke kan afvises at ville medføre, at virksomhedens økonomi vil være mindre stabil, hvilket efter udvalgets vurdering ikke umiddelbart kan afvises at ville medføre en ikke ubetydelig risiko for tab for elforsyningen. På den baggrund fandt udvalget ikke at kunne rette indvendinger mod Sydfyns Elforsynings krav om depositum.

Elprisudvalget bemærkede i øvrigt i sagen, at når klageren i et år rettidigt har opfyldt sine betalingsforpligtelser over for elforsyningen, bør kravet om depositum af elforsyningen tages op til fornyet overvejelse.

I Naturgas Fyn anfører, at RAE's gasaftag i januar 1998 svarede til ca. 120-125.000 kr. Gasaftaget i januar måned ligger typisk relativt højt. De 80.000 kr. er RAE's eget tal.

